

Beantwoording vragen/opmerkingen d.d. commissievergadering 9 oktober Plan van aanpak/ agenda duurzaamheid ten behoeve van behandeling in de commissie van 11 december 2012

Inleiding

Tijdens uw vergadering van 9 oktober 2012 is een groot aantal vragen gesteld en zijn opmerkingen gemaakt bij de Agenda Duurzaamheid van de gemeente Beemster. In deze notitie zullen deze vragen en opmerkingen worden beantwoord. Het College heeft de nota's teruggenomen omdat door omstandigheden een beantwoording tijdens de commissievergadering ondoenlijk was.

De gemeente Beemster heeft zowel vanuit de raad als college haar ambitie uitgesproken om duurzaamheid te integreren in het gemeentelijk beleid. Deze ambitie heeft mede vorm gekregen door de ondertekening van energieafspraken met de Provincie Noord-Holland in het kader van het Klimaatakkoord en het formuleren van lokale doelstellingen in het collegeprogramma.

Een en ander heeft geleid tot een plan van aanpak en een startnotitie waarin de belangrijkste speerpunten zijn uitgewerkt. In beide gevallen met de goedkeuring van de raad.

De professionele uitwerking is voor u op 9 oktober 2012 gepresenteerd en in twee stukken ter besluitvorming aan u voorgelegd. Uit de commissievergadering van 9 oktober is echter gebleken dat een toelichting op de voorgelegde plannen nodig is om consensus te verkrijgen over de uitvoering en financiën. In deze notitie zal dieper worden ingegaan op de keuze van de (lokale) prioriteiten, de rol van de gemeente, de organisatie van het beleid en de daarmee gemoeide financiën, kansen en risico's van biovergisting en enkele aanpalende onderwerpen.

Het college hecht eraan de voorgestelde agenda uit te voeren omdat in deze agenda een realistisch perspectief wordt geschetst van de mogelijkheden van een lokaal duurzaamheidsbeleid. Daarbij is gekozen voor een aantal hoofdlijnen, die samenhangen met de keuze voor de realisatie van een duurzame woonwijk De Keyser. Aan de duurzame ontwikkeling van die wijk kan de gemeente nog sturen in de vormgeving. Het college juicht uiteraard zelfstandige initiatieven van burgers, bedrijven en boeren toe en zal die waar mogelijk ook faciliteren. Om dat mogelijk te maken is in de agenda ook extra ambtelijke capaciteit opgenomen, die op dit moment niet aanwezig is.

Woonwijk De Keyser als speerpunt staat centraal.

De duurzame ambities met De Keyser moeten, in een zo vroeg mogelijk stadium, voordat met de bouw wordt begonnen, concreet worden gemaakt en zo mogelijk ingepast in het stedenbouwkundig plan. Het volgen van uitsluitend wettelijke normen in de nieuwbouw betekent dat helaas niet genoeg CO₂ reductie gerealiseerd wordt. Dit geeft zodoende geen antwoord op het verwezenlijken van een belangrijke duurzaamheidsambitie.

De keuze voor deze wijk en voor nieuwbouw is reeds eerder besloten. Daarbij is gekozen voor bewezen effectieve methoden.

Dat wil niet zeggen dat we ons alleen richten op nieuwbouw. Wel als het gaat om biovergisting en warmte/koude opslag omdat simpele rekensommen leren dat het aanpassen van bestaande bouw relatief duur kan zijn. Het pleidooi om meer met de bestaande bouw te doen wordt dan ook zeker niet verwaarloosd.

Dit kan door in te zetten op alle duurzaamheidsinitiatieven, vooral het gebruik van brongas, zonne-energie en andere lokale initiatieven, en andere vormen van duurzaamheid, bijvoorbeeld kleinschalige warmte/koude projecten, duurzame/energiezuinige of aanpassingen (al dan niet aan de hand van renovaties) van gebouwen en duurzame initiatieven in het openbaar gebied.

De inzet is dat nieuwbouwwoningen relatief niet duurder worden omdat de nieuwbouwmaatregelen zeer efficiënt geïntegreerd worden. De voordelen/opbrengsten zijn duidelijk: een energiezuinige woning voor de inwoners.

Voor deze duurzaamheidsmaatregelen zal geen nadere haalbaarheid bepaald hoeven te worden. Dat spreekt voor zich.

Alleen als het gaat om het gebruik van gas afkomstig van biovergisting zal in een businesscase de haalbaarheid moeten worden onderzocht. Dit is een prachtige kans om op lokaal niveau antwoord te geven op onze lokale duurzame inspanningsverplichtingen door middel van het bedrijfsleven, Cono, Urgenda, agrariërs, HVC, GP Groot en overheden als Gemeente Beemster, (en overige gemeenten in de regio indien nodig), HHNK, provincie en inwoners. Dit is conform onze ambities om de kringloop op duurzame en lokale wijze energetisch rond te krijgen, waarbij al onze partners en klanten (bewoners, agrariërs, bedrijfsleven enz) een rol kunnen hebben. In hoeverre regionale samenwerking nodig is, zal moeten blijken uit de businesscase.

De kracht van deze benadering is dat indien blijkt dat de levering van groen gas niet mogelijk is, een alternatief mogelijk is met warmte/koude-opslag.

Dit kan worden gezien als een aanvulling op het PVE voor de nieuwbouw (dus prestatienormen projectontwikkelaars). Indien groen gas niet haalbaar is, dan warmte/koude door middel van warmtepompen. Door deze flexibiliteit is er een unieke mix ontstaan van uitvoering van duurzaamheid.

Participatie bewoners

Alle bewoners en bedrijven worden gestimuleerd, uitgedaagd, en bij mooie initiatieven mogelijk enigszins financieel geholpen, om duurzaamheid op alle fronten te (laten) ontwikkelen.

Dit geldt zeker ook voor bestaande woningen/situaties. Dus voor iedereen in de polder.

Voor alle initiatieven en acties is in principe ondersteuning mogelijk. Wij zullen er dan ook voor waken dat concrete financiële voordelen niet alleen maar bij de nieuwe bewoners van de Keyser terechtkomen.

Methode

Bij de opzet van de agenda is gekozen voor een aantal duurzame bronnen en is gekeken of deze haalbaar zijn binnen de Beemster context. Wind is bij voorbaat geëlimineerd. Uit het onderzoek kwam tevens naar voren dat diepe geothermie geen haalbare optie is voor Beemster, hetgeen aansluit bij bevindingen van enkele agrarische ondernemers. Biovergisting, zonne-energie en warmte/koude opslag zijn vervolgens de overgebleven opties, waarvan dan wel de haalbaarheid onderzocht dient te worden.

Rol en Participatie gemeente

De rol van de gemeente is meervoudig. In de eerste plaats regisserend. Vanuit de overeengekomen akkoorden hebben wij ons vastgelegd op het nemen van initiatieven en het vinden van draagvlak daarvoor. Verder bestaat de rol van de gemeente uit een faciliterende rol. Het is absoluut niet de bedoeling dat wij eindverantwoordelijkheid gaan dragen voor de energievoorziening aan particulieren.

In de voorgestelde businesscase over biovergisting zal antwoord gegeven worden op alle randvoorwaarden die er zijn waardoor er een verantwoorde keuze gemaakt kan worden zonder onredelijke risico's.

Het is ons beleid en het zijn onze belangen. De gemeente dient op basis van inspanningsverplichtingen en programma's haar ambities toonbaar te maken. En dat doen we en daar zijn we trots op. Lokaal beleid maken is een gemeentelijke verantwoordelijkheid, dat is ook ons bestaansrecht. Wij zullen er daarbij scherp op letten dat als de verantwoordelijkheid

met recht en reden bij een andere partij moet liggen die ook daar neer te leggen. Wij wijzen er evenwel op dat het rijk en ook de provincie uitgaan van lokale initiatieven. Ook elders in het land zijn er succesvolle lokale initiatieven. Het moge duidelijk zijn dat wij ons ook oriënteren op ontwikkelingen buiten Beemster. Als zich kansen op bovenlokale samenwerking voordoen dan zullen we die ook serieus bekijken.

Brongas

In de nota is gekozen voor hoofdlijnen in verband met de focus op De Keyser. Daarmee zijn andere initiatieven niet uitgesloten. Met HHNK zijn wij bijvoorbeeld in constructief overleg over een pilot op het gebied van brongas. Dit zal een plaats krijgen in het Waterplan. De milieu-geaccepteerde toepassing van brongas kan op termijn een belangrijk duurzaamheidsaspect van het beleid vormen. De afspraak met het hoogheemraadschap bestaat er uit dat pilots met een innovatief karakter mogelijk worden, waarbij met name oppervlaktewatervervuiling wordt beperkt en meer CO₂ wordt afgevangen.

De agenda voorziet er nadrukkelijk in om lokale initiatieven, bijvoorbeeld op het gebied van oppervlakte warmte/koude technieken te laten testen op hun mogelijkheden en deze zonodig te faciliteren. Deze worden getoetst en komen, indien kansrijk, in aanmerking voor het revolverend fonds. Dus volwaardig meegenomen in het duurzaamheidsbeleid, maar niet als thematisch speerpunt.

Verduurzaming water gebruik

Bij de invulling van verduurzaming van de wijk De Keyser zal op woningniveau ook met verduurzaming van watergebruik rekening worden gehouden. In het waterplan wordt hier nogmaals aandacht aan besteed.

Omgevingsnota

Binnen het regime van de omgevingsvergunning is er vergunningsvrije ruimte voor de aanleg van zonnepanelen. Er is in principe geen welstandstoets nodig. Hierbij ontkomen we er evenwel niet aan om ook na te denken over de inrichting van bijvoorbeeld De Keyser omdat we deze wijk ook cultuurhistorisch (Des Beemsters) verantwoord in willen richten. Dit kan met name effect hebben op de dakrichting van de huizen en de bevestiging van zonnepanelen. Hierover vindt overleg plaats met de Beemster Compagnie en is hierin het Kwaliteitsteam Des Beemsters betrokken.

Burgers zijn belangrijk

Op duurzaamheidsgebied wordt het voor iedereen mogelijk om ideeën en initiatieven te ontplooiën die financieel gehonoreerd kunnen worden. De kans wordt geboden om in de toekomst in een zeer duurzame nieuwbouw in een duurzame wijk te mogen wonen. Nog niet voor iedereen, want dat is helaas niet direct haalbaar. Met deze nieuwe woonwijk is er een unieke kans om deze duurzaam uit te voeren omdat we die ambities hebben. En dan ook nog door middel van **biovergisting**. Uniek, omdat het antwoord geeft op onze lokale belangen: de energiekringloop sluiten met onze belangrijkste partners. Agrariërs, ondernemers, bewoners en overheid. Overige bewoners betrekken om mogelijk te participeren in de energievoorziening is een van de opties om het draagvlak nog meer te stimuleren. Aan iedereen zal straks ook voorlichting worden gegeven Campagnes zullen worden gevoerd en bijeenkomsten zullen worden georganiseerd. Ook daar zijn middelen voor nodig.

Haalbaarheid biovergisting

In uw raad is twijfel uitgesproken over de haalbaarheid van biovergisting. Wij zijn ons scherp bewust van het feit dat biovergisting in 2012 in een negatief daglicht is terechtgekomen. Dat heeft enerzijds met economische haalbaarheid te maken en anderzijds met problemen rondom

de invoeding. Voor een succesvolle uitrol van biovergisting is stabiele toelevering van meststoffen en stabiele en betrouwbare invoeding nodig. Daarnaast moet gas worden afgezet. Die randvoorwaarden zijn in Beemster aanwezig. De reacties van de ketenpartners waarmee we in Beemster in overleg zijn, stemmen ons optimistisch over de haalbaarheid daarvan. Uit voorzichtige conclusies blijkt dat de haalbaarheid van het gebruik van groen gas van biovergisting realistisch kan worden. Door de grote betrokkenheid van agrariërs, ondernemers (zoals GP Groot Cono, Urgenda) en overheden blijken veel hobbels weggenomen te kunnen worden. Om te bezien of dit werkelijk het geval is, is nu juist een businesscase nodig. Het verkrijgen van die wetenschap is dus niet dubbel werk doen of het wiel opnieuw uitvinden.

Financiering

In een aantal van uw opmerkingen klinkt twijfel door over de hoogte van de gevraagde bijdrage. Een goede blik op de cijfers van de nota op pagina 26 laat zien dat er voor € 110.000 aan projectengeld is opgenomen en dat het resterende bedrag wordt ingezet voor de invulling van de gemeentelijke rol, te weten het initiëren, regisseren en faciliteren van de uitvoering van de agenda. Op dit moment heeft de gemeente geen capaciteit in huis om op een bestendige wijze initiatieven op het gebied van duurzaamheid te begeleiden.

De gekozen benadering probeert juist op een uiterst behoedzame wijze met de in principe beschikbare middelen om te gaan. De inzet is gericht om haalbare plannen aan u voor te leggen, die in een latere fase een grotere inzet van middelen kan rechtvaardigen. Op termijn kan daarbij gedacht worden aan een beperkte bijdrage aan een vergistingsinstallatie of een energiecoöperatie die deze installatie exploiteert. In beide gevallen is de inzet gericht op een zo beperkt mogelijk risico. In de aanloop van het vervaardigen van de nota zijn mogelijkheden van aanvullende subsidiëring door andere overheden onderzocht.. Hier lijken goede kansen te bestaan. Om die kansen te realiseren is evenwel het uitvoeren van de businesscase van belang

Participatie

De uitrol van duurzaamheidsinitiatieven is afhankelijk van een brede participatie van bedrijven en burgers. Indachtig het participatiebeleid van de gemeente gaat het daarbij vooral om te zorgen dat die participatie van onderop komt, een vorm van burgerkracht. Het inrichten van bijvoorbeeld een energiecoöperatie zonder draagvlak bij (agrarische) ondernemers en burgers lijkt weinig kansrijk. Bottom-up zal dus de regel zijn, maar soms kan een zetje geven geen kwaad. Dat past binnen de gemeentelijke rolopvatting. Bijvoorbeeld is aan Beemster Ondernemer en LTO gevraagd om rond duurzaamheid een ondernemerspanel te vormen dat regelmatig met de portefeuillehouder overlegt. Het gaat daarbij om ondernemers/bedrijven die nu al actief zijn op het gebied van duurzame energie. Vanuit de Des Beemsters projectgroep Energie en Landschap wordt gekeken naar burgerparticipatie op het gebied van zonnepanelen alsmede brongas.

Kwaliteit voorstel/uniciteit

Bureau DWA maakt voor meerdere gemeenten plannen. Het is dan ook niet vreemd dat bij vergelijking van plannen van gemeenten er overeenkomsten zichtbaar worden. Dat is niet bezwaarlijk. Daarbij is vast te stellen dat bijvoorbeeld ten aanzien van het plan De Keyser uitgebreid met alle betrokkenen is gesproken in regelmatig projectmatig overleg en dat dat overleg ook in ruime mate zijn weerslag vindt in de bestuurlijke agenda. Dat zal met nog meer nadruk het geval zijn bij de door u te accorderen middelen voor een businesscase.

5 december 2012